

5. LITURGIA EUCHARISTIE

Liturgia Eucharistie - je druhá časť svätej omše. V nej vystupuje Kristus ako veľkňaz a prináša v nej svoju obeť za nás. Do tejto časti patrí:

- *Obetovanie – príprava obetných darov*
- *Eucharistická modlitba*
- *Sväté prijímanie*

Spev na obetovanie

Je to procesiový spev, ktorý mal trvať dotiaľ, kým neskončil obetný sprievod. Ako zanikol zvyk procesie, skracoval sa i spev. Dnes sa spieva priliehavá pieseň aspoň dovtedy, kým sa nepoložia dary na oltár. Často sa to robí naopak, že počas prinášania obetných darov hrá len inštrumentálna hudba a spievať sa začne až keď sa dary položia na obetný stôl. Treba si uvedomiť, že je to spev nie na obetovanie, ale *procesiový*, ktorý sprevádza sprievod s obetnými darmi.

Motívom piesne nemá byť len popis toho čo vidíme, ale zmysle slávenia, tajomstva dňa, sviatku, obdobia. Láska k bližnému a láska k Bohu môžu byť tiež obsahom týchto piesní. Formou je tento spev podobný úvodnému: otvára liturgiu Eucharistie. Nie je tu povinne predpísaný spoločný spev, preto sa tu môže použiť sólová, zborová skladba, alebo inštrumentálna hudba či posvätné ticho. Nie sú vhodné piesne katechetické, evanjelizačné ani meditačné.

Zmysel obetného sprievodu:

➤ dar zastupuje vlastnú osobu. Keď niekomu niečo darujem, chcem mu tým preukázať svoju lásku, dať mu svoje srdce, seba samého. V dare sa dáva človek sám. Tak aj obetný dar je symbol vlastnej osoby: chceme sa celkom a úplne dať Bohu.

- chlieb /pšeničný/ – symbol práce, ľudského potu
- víno /hroznové/ – obraz bôľu, utrpenia

Práca a utrpenie je hlavný obsah nášho života, prinášame teda svoj život, seba samých.

➤ k obetnému stolu prichádzajú jednotlivci so svojou individuálnosťou, každý prináša to svoje, ale predsa to vyjadruje jednotu mystického tela, všetko to splynie v jeden dar

➤ chlieb a víno, ktoré človek priniesol, si môže pri prijímaní to isté vziať, ale premenené, zbožštené. Predstavujú vlastnú osobu Krista. Sv. Pavol: „Už nežijem ja, ale žije vo mne Kristus.“

➤ obetovanie – je najľudskejší úkon celej omše, znamená to odovzdanie sa, veľké slovo! Čo odovzdanie znamená, poznáme zo života Abrahámovho. Dlhو čakal na potomka. Keď však Izák dospel na mladíka, Boh povedal: „Vezmi svojho jediného syna, ktorého miluješ a obetuj mi ho ako zápalnú obeť...“ A Abrahám doviedol svoju hrdinskú obeť dokonca, zviazal syna na oltár, natiahol ruku pre smrtiaci úder... a to Bohu stačilo. Boh žiadal od Abraháma najväčšiu obeť jeho života a on ju priniesol s oddaným srdcom.

Oddanosť! Boh nechce tvoje city, slová, tvoje dary. On chce teba samého. Panna Mária vo svojej najväčšej chvíli povedala svoje fiat. Kristus zápasil s tým istým fiat pred svojím utrpením na Olivovej Hore. Tak sa učme aj my prinášať v obetovaní seba samých....

Okiadzanie darov a umývanie rúk

Na oltári položené dary, ako aj sám oltár možno okiadzať, aby sa naznačila obeť Cirkvi a jej modlitba vystupujú ako vôňa kadidla pred božou tvárou.

V minulosti, keď kňaz prijímal rozličné dary, bolo umývanie rúk nevyhnutné. Dnes má skôr symbolický význam, prejavom túžby po vnútornom očistení: „Pane, zmy zo mňa moju vinu a očisť ma od hriechu.“

Modlitba nad obetnými darmi – sekreta

„Modlite sa bratia a sestry, aby sa moja i vaša obeta zaľúbila Bohu Otcu všemohúcemu...“ táto modlitba sa nachádza v liturgických knihách od 8. stor.

II. Eucharistická modlitba

EM - modlitba vd'aky a posvätenia, tvorí vrcholný bod slávenia liturgie. Tvorí ju 8 prvkov /častí/:

- pieseň vd'aky – *prefácia*
- oslava trojjediného Boha – *Sanktus*
- *epikléza* – prosba k Duchu Svätému
- *opis ustanovenia a premenenie*
- *anamnéza* – spomienka na umučenie a zmŕtvychvstanie
- *obetovanie* Pánovho tela a krvi Otcovi
- *príhovory*
- *doxológia*

Hlavnou myšlienkou EM je vd'akyvzdávanie za Božie diela v dejinách a oslava Otca skrze Krista v Duchu Svätom. Je v nich zreteľný vzťah ku svetu, ktorý je dielom Božej lásky, vykúpený skrze Krista a zdokonaľovaný a posväcovaný Duchom Svätým.

Máme 4 EM + 3 EM v omšiach za účasti detí + 2 na zmierenie

Prefácia – pieseň vd'aky

Začína dialógom, ktorého cieľom je zjednotiť všetkých s Kristom....¹

Sanktus

Táto aklamácia je zložená z biblických citátov. (Iz 6,3 a Mt 21,9). Je to vít'azná pieseň, ktorá oslavuje Otca a jeho Syna, preto má znieť radostne a vít'azne a to môže jedine spevom.

Je najspevnejšou časťou sv. omše, preto uprednostňujeme spev pred recitovaním. Je potrebné, aby sa do tohto spevu zapojili všetci, nielen zbor. Je to anjelský spev a spievame ho v duchu s nimi.

Pre jednotlivé obdobia LR máme určené nápevy tohto spevu, ktoré by sa majú používať pre pestrosť liturgie, správne prežívanie...

Epikléza

Je prosbou k Bohu Otcovi, aby zoslal Ducha Svätého na premenenie chleba a vína na telo a krv Ježiša Krista. Počas tejto modlitby má kňaz ruky vystreté nad obetnými darmi.

Opis ustanovenia a premenenie

Aby sme si uvedomili, že smrť je stred omšovej drámy, je premenenie postavené práve v prostriedku. Premenenie sprevádzajú rôzne prejavy kultu: pokľaknutie, poklona, okiadzanie, zvonenie... Sklonenie hlavy cez pozdvihovanie nezodpovedá úmyslu Cirkvi, lebo sa spôsoby ukazujú ľudu preto, aby na ne hľadel. Ukloníme sa, keď si kľaká kňaz. Aklamácia po premenení oživuje a aktivuje účasť veriacich a je vyznaním viery v eucharistickú prítomnosť Krista.

---

¹ *Obsah prefácie:* v túto vznešenú hodinu má srdce smerovať hore k Bohu a nie dolu k pozemským veciam a záujmom. Máme myslieť len na Pána.. Mozart chcel dať zato všetky svoje hudobné diela, keby sa mohol nazývať skladateľom prefácie

Anmanéza

Zahrňa pamiatku umučenia, smrti, zmŕtvychvstania a nanebovstúpenia Krista, ale aj očakávanie jeho druhého príchodu. Tajomným spôsobom sú tieto udalosti prítomné vo svätej omši.

Obetovanie

Cirkev prináša Nebeskému Otcovi nepoškvrnenú obeť, ktorej predmetom je sám Kristus, ktorý zároveň ako jediný Veľkňaz obetuje seba samého a Cirkev ako jeho tajomné telo sa k tejto obeti pripája. Preto sa od veriacich vyžaduje aby vedeli obetovať seba samých a tak sa užšie spájali s Kristom a medzi sebou. /K dosiahnutiu tohto cieľa vedie sv. prijímanie: „ Pokorne ťa prosíme, nech nás všetkých ktorí máme účasť na Kristovom tele a krvi, združí v jedno Duch Svätý...“/

Príhovory

Za živých i mŕtvych, sú vyjadrením, že sv. omša sa slávi s celou Cirkvou- nebeskou i pozemskou a že sa obeť koná za všetkých. Tak ako lotor na kríži volá : „Spomeň si na mňa keď prídeš do svojho kráľovstva...“, tak volá aj tu v kánone celé stvorenstvo: „ Spomeň si...“ Okolo ukrižovaného stojí celé stvorenstvo, ktoré možno rozdeliť do 6 skupín:

1. Cirkev na zemi /bojujúca/
2. Spomienka na živých / blízky, príbuzní, prítomní/
3. Svätí /triumfujúca/ pokračujú vo vykupiteľskom diele svojím orodovaním
4. Spomienka na mŕtvych /trpiaca/ očakávajú dokončenie vykúpenia
5. My sami: sami predstavujeme a prosíme o ovocie vykúpenia
6. Nerozumné tvory: aj oni potrebujú vykúpenie

Tri modlitby sú pred premenením, tri po premenení. Ide o súmerné zadelenie, aby sme celkom jasne poznali kríž ako stredobod. Teda celé stvorenstvo je zhromaždené okolo obety kríža, okrem anjelov a diablov. Prví nepotrebujú vykúpenie, druhí nie sú schopní vykúpenia. Ale ani títo nechýbajú v kánone.

Doxológia

Je rovnaká vo všetkých EM. Ňou sa vyjadruje oslava Trojjediného Boha. Zvolanie „AMEN“ na konci je veľmi dôležité, lebo to je naše potvrdenie. Je to najdôležitejšie „Amen“ v celej liturgii. Je vhodné, keď sa význam tohto zvolania zdôrazní tým, že sa spieva tri krát. Je mnoho nápevov, ktoré treba využiť pre dôležitosť ďakovnej modlitby a potvrdili sme ju slávnostným spevom „Amen“.